

**PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

**UAB „PLUNGĖS ŠILUMOS TINKLAI“
VEIKLOS AUDITO ATASKAITA**

2021 m. spalio 15 d. Nr. IV- 6
Plungė

Su veiklos audito ataskaita galima susipažinti
Plungės rajono savivaldybės interneto puslapyje
www.plunge.lt

Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba – biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Kontrolės ir audito tarnyba atlieka išorės finansinius ir veiklos auditus Plungės rajono savivaldybės administracijoje, Savivaldybės administravimo subjektuose ir Savivaldybės valdomose įmonėse bei teikia pastebėjimus ir rekomendacijas, kuriomis siekiama didinti veiklos efektyvumą ir subjekto kuriamą naudą savivaldybės bendruomenei, skatinti atskaitingumą, į rezultatus ir žmonių poreikius orientuotą valdymą, Savivaldybės turto, finansų valdymo ir kontrolės sistemų pažangą.

Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais.

Auditą atliko: Danutė Jarašiūnienė, Laima Jurgutienė, Nijolė Gurčinė.

Turinys

SANTRAUKA	4
Audito svarba	4
Audito tikslas ir apimtis	4
PAGRINDINIAI AUDITO REZULTATAI.....	5
REKOMENDACIJOS.....	5
ĮŽANGA	6
AUDITO REZULTATAI.....	7
1. Savivaldybė, kaip akcininkė, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendinanti institucija ir jos įtaka visuotiniame akcininkų susirinkime priimtiems sprendimams dėl Bendrovės veiklos pokyčių	7
2. Ar Bendrovės valdymo organai vykdė jiems priskirtas funkcijas	8
2.1. Bendrovės vadovas	8
2.2. Bendrovės valdyba	9
2.3. Bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinančioji institucija.....	11
3. Turto valdymas bendrovėje - neefektyvus	13
3.1. Dėl sudarytos sutarties su UAB „Plungės bioenergija“	13
3.2. Dėl inventORIZACIJOS atlikimo	15
3.3. Bendrovės lengvieji automobiliai	16
3.4. Darbas su vartotojų skolomis turi trūkumų ir nėra efektyvus	17
4. Darbo užmokestis	19
4.1. Bendrovės vadovo darbo užmokestis nesusietas su pasiektais konkrečiais veiklos rezultatais	19
4.2. Suminė darbo laiko apskaita	20
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	21
PRIEDAI	23
Santrumpos ir sąvokos	23
Audito metodai ir apimtis	24

SANTRAUKA

Audito svarba

Vietos savivaldos įstatyme¹ įtvirtinta viena iš savivaldybės savarankiškų funkcijų – šilumos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas.

Pagal Vietos savivaldos įstatymą² savivaldybė turi administruoti ir užtikrinti viešųjų paslaugų teikimą gyventojams. Paslaugų teikimui užtikrinti savivaldybei suteikta teisė steigti savivaldybės įmones, akcines bendroves, nustatyti joms tikslus, reikalauti efektyvios veiklos ir gerų rezultatų. Savivaldybė įmonėms turėtų iškelti tokius tikslus, kad juos būtų galima kiekybiškai įvertinti, kad jie būtų suderinti su įmonės ilgalaikėmis strategijomis, ir pasirūpinti, kad jie būtų vykdomi, numatant valdymo organų atsakomybę. Taip pat savivaldybė turi įgyvendinti viešųjų paslaugų teikimo priežiūros ir kontrolę.

Uždaroji akcinė bendrovė „Plungės šilumos tinklai“ yra ribotos civilinės atsakomybės privatus juridinis asmuo, kuris savo veikloje vadovaujasi Civiliniu kodeksu, Akcinių bendrovių įstatymu, kitais teisės aktais ir įstatais³. Pagrindinis veiklos tikslas – užtikrinti patikimą, saugų ir mažiausiomis sąnaudomis pagrįstą šilumos tiekimą.

Audito tikslas ir apimtis

Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu⁴ Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai pavesta atlikti uždarnosios akcinės bendrovės „Plungės šilumos tinklai“ (toliau – Bendrovė) veiklos auditą ir įvertinti:

- ar Bendrovė 2019-2020 metais ekonomiškai naudojo ir valdė turimus išteklius ir turtą;
- ar Bendrovės valdymo organai tinkamai vykdė jiems priskirtas funkcijas.

Atliekant auditą buvo laikomasi nuostatos, kad Bendrovės veikla organizuota ir vykdyta ekonomiškai, jeigu buvo sukurti, tinkamai reglamentuoti ir veikė Bendrovės valdymo procesai, o teikiant paslaugas užtikrintas optimalus turto, žmogiškųjų ir finansinių išteklių panaudojimas.

Siekiant įvertinti Bendrovės veiklą ir kaip vyko valdymo procesai, buvo nagrinėti šie klausimai:

- ar pakankamai ir tinkamai reglamentuoti Bendrovės valdymo ir darbo organizavimo procesai;
- ar Bendrovės valdymo organai tinkamai vykdė jiems priskirtas funkcijas;
- ar Bendrovė ekonomiškai naudojo ir valdė turimus išteklius ir turtą.

Audituojamas subjektas – UAB „Plungės šilumos tinklai“, juridinio asmens kodas – 170535455, buveinės adresas: V. Mačernio g. 19, Plungė.

Audituojamas laikotarpis - 2019–2020 metai. Audituojamu laikotarpiu Bendrovės generaliniu direktoriumi nuo 2018 m. iki 2020-11-06 dirbo Arūnas Tamošauskas, nuo 2020-11-07 – laikinai eiti generalinio direktoriaus pareigas paskirta Margarita Charitonova.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁵ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus (TAAIS)⁶.

Atliekant auditą ir renkant audito įrodymus, buvo vadovautasi nuostata, kad Bendrovė pateikė išsamią ir objektyvią informaciją, kad visi pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus. Informacija apie audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodus pateikta audito ataskaitos 2 priede, audito ataskaitoje vartojamos santrumpos ir sąvokos – audito ataskaitos 1 priede.

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994m. liepos 7 d. Nr. I-533, 6 str. 30 p.

² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais) 5-6 straipsniai.

³ Uždarnosios akcinės bendrovės „Plungės šilumos tinklai“ 2015-12-01 įstatai (įregistruoti Juridinių asmenų registre 2015-12-01), nauja įstatų redakcija patvirtinta Bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime 2020-04-30 (įregistruoti Juridinių asmenų registre 2020-05-11)

⁴ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 18 d. sprendimas Nr. T1-57 „Dėl pavedimo Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai“ (su pakeitimu pagal 2021 m. birželio 23 d. sprendimą Nr. T1-193).

⁵ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

⁶ „3000 TAAIS, Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>.

PAGRINDINIAI AUDITO REZULTATAI

1. Bendrovės valdymo organai nepakankamai atsakingai vykdė priskirtas funkcijas:
 - 1.1. Bendrovės valdyba nesvarstė ir nepatvirtino sąrašo pareigybių, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka (žr. 2.2. sk.);
 - 1.2. Bendrovės valdybos nariai ne nustatytu laiku teikė Bendrovei veiklos ataskaitas bei neteikė ataskaitų Bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai (žr. 2.2 sk.);
 - 1.3. netikslino parengtos ir patvirtintos veiklos strategijos 2019-2023 metams, prieš atliekant naujai planuojamas investicijas ar darbus (žr. 2.3. sk.).
2. Bendrovės administracija nerengia kiekvieno nepriklausomo valdybos nario metinės veiklos ataskaitos ir neteikia jų eiliniam visuotiniam akcininkų susirinkimui kartu su metinių finansinių ataskaitų rinkiniu (žr. 2.2. sk.).
3. Bendrovės vadovas neteikė valdybai svarstyti patikslintos Bendrovės veiklos strategijos: dėl nepriklausomo šilumos gamintojo UAB „Plungės bioenergijos“, dėl Žemaičių Kalvarijos katilinės biokuro katilų keitimo (buvo planuota 2020 m.) ir kitų strategijoje išvardintų priemonių atskiriems uždaviniais pasiekti (žr. 2.3. sk.).
4. Inventorizacijos metu nebuvo vertinta, ar ilgalaikis turtas neturi nuvertėjimo požymių (žr. 3.2. sk.).
5. Sudarytai ilgalaikio turto įvedimo į eksploataciją ir nurašymo komisijai nėra nurodyta, kokiais teisės aktais vadovautis vykdant funkcijas (žr. 3.2. sk.).
6. Ilgalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktuose nenurodoma priežasčių, dėl kurių turtas pripažįstamas nereikalingu, netinkamu ar negalimu naudoti (žr. 3.2. sk.).
7. Bendrovė turi nuosavybės teisę priklausančio, tačiau veikloje nenaudojamo turto, dėl kurio nepriima sprendimų dėl tolesnio panaudojimo būdų (žr. 3.2. sk.).
8. Bendrovė per ilgai kredituoja savo vartotojus. Vartotojų skolų administravimo veikla Bendrovėje turi trūkumų ir nėra efektyvi (žr. 3.4. sk.).
9. Bendrovės direktoriui mėnesinės algos kintamoji dalis nustatyta, nesant patvirtintos Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo tvarkos ir nesusieta su konkrečiais Bendrovės veiklos rodikliais (žr. 4.1. sk.).
10. Bendrovės direktorius savo įsakymu nenurodė, kokiai darbuotojų kategorijai bus taikoma suminė darbo laiko apskaita (žr. 4.2. sk.).

REKOMENDACIJOS

Bendrovės administracijai:

1. Parengti ir teikti valdybai svarstyti ir tvirtinti sąrašą pareigybių, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka.
2. Reikalauti iš Valdybos narių, kad būtų teikiamos veiklos ataskaitos.
3. Nuolat stebėti, tikslinti ir pildyti Bendrovės parengtą 2019-2023 metų veiklos strategiją ir teikti tvirtinti Valdybai.
4. Kartu su metinių finansinių ataskaitų rinkiniu eiliniam visuotiniam akcininkų susirinkimui teikti ir nepriklausomo Valdybos nario metinę veiklos ataskaitą.
5. Strateginiame veiklos plane nusimatyti siektinus rezultatus, kurie leistų įvertinti Bendrovės veiklos efektyvumą, mokumą.
6. Periodiškai vertinti Bendrovės finansinius rodiklius, atlikti jų pokyčių analizę, su šia informacija supažindinti Bendrovės akcininkus, Valdybą ir su jais aptarti galimas strategines priemones Bendrovės finansinei būklei gerinti.
7. Surašant turto likvidavimo aktus, nurodyti priežastis ir dokumentus, kuriais vadovaujantis turtas nurašomas.

8. Nusistatyti turto pripažinimo nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti tvarką ir vadovautis ja nurašant turtą.

9. Sudarius komisiją, nurodyti teisės aktus ar reglamentus, kuriais turi vadovautis komisija, vykdydama pareigas.

10. Priimti sprendimus dėl nuosavybės teise priklausančio, tačiau veikloje nenaudojamo turto.

11. Peržiūrėti Bendrovės Skolų už šiluminės energijos ir kitas paslaugas išieškojimo tvarką.

12. Pasitvirtinti beviltiškų skolų apskaitymo ir nurašymo tvarką.

Bendrovės valdybai:

1. Įvertinti Atrankos apraše pateiktas nuostatas dėl valdybos narių veiklos ataskaitų teikimo, ir atlikti reikiamus patikslinimus Valdybos darbo reglamente.

2. Patvirtinti Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo sistemą.

3. Apsvarstyti ir patvirtinti pareigybių, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka, sąrašą.

4. Siekti, kad Bendrovės administracija periodiškai pateiktų informaciją apie planuotiems rezultatams pasiekti trukdančius išorės veiksnius ir priimti atitinkamus sprendimus (keisti, papildyti).

5. Valdybos nariams - rengti ir teikti Bendrovei ir Bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai veiklos ataskaitas. Ataskaitose nurodyti informaciją, kuri reikalaujama teisės aktuose.

Bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiajai institucijai:

1. Pateikti aiškius uždavinius ir tikslus Bendrovės valdybai bei Bendrovės vadovui.

2. Komunikuoti su Bendrovės valdyba.

3. Siekti, kad Bendrovės valdyba vykdytų savo veiklos vertinimą ir atsikaitytų akcininkams apie pasiektus rezultatus (nustatytus tikslus).

IŽANGA

Pagrindinis Bendrovės veiklos tikslas – užtikrinti patikimą, saugų ir mažiausiomis sąnaudomis pagrįstą šilumos tiekimą⁷.

Bendrovės ūkinės komercinės veiklos pobūdis – šilumos vartotojų centralizuotas aprūpinimas tiekiamą šiluma ir karštu vandeniu bei visa kita, su tuo susijusi, veikla ir paslaugų teikimas.

Bendrovė yra uždarojo akcinio kapitalo įmonė, įsteigta 1998-09-15. Jos įstatinis kapitalas - 1 664 037 Eur, padalintas į 573 806 paprastąsias vardines akcijas, vienos akcijos nominali vertė - 2,9 Eur. Įstatinis kapitalas per 2019-2020 metus nesikeitė. Bendras akcininkų skaičius – 3, iš jų 2 - fiziniai asmenys ir 1 juridinis asmuo - Plungės rajono savivaldybė, kuriai priklauso 99,98 proc. viso akcijų paketo.

Bendrovės misija⁸ – visiems Plungės miesto vartotojams patikimai tiekti šilumą ir karštą vandenį su mažiausiomis išlaidomis ir minimaliu poveikiu aplinkai.

Bendrovė eksploatuoja 15 šilumos gamybos šaltinių⁹: 2 yra Plungės mieste, o likusieji - Plungės rajone.

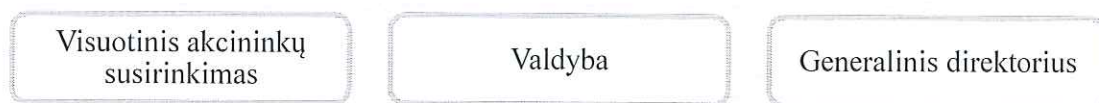
Bendrovės paslaugomis Plungės mieste ir rajone 2020-12-31 naudojosi 5 754 vartotojai: 5 635 gyventojai ir 119 kiti vartotojai (įmonės, įstaigos).

⁷ 2020-04-09 Bendrovės įstatai

⁸ Veiklos strategija 2019-2023 metams, patvirtinta Bendrovės valdybos 2019-03-01 protokolo Nr. 2

⁹ Plungės mieste: Plungės miesto katilinė Nr. 1 (V.Mačernio g.), Plungės miesto katilinė Nr. 2 (Letpjūvės g-vėje). Kitos katilinės: Šateikių k., Alsėdžių mstl (2 katilinės), Žemaičių Kalvarijos mstl. (2 katilinės), Stalgėnų k., Kulių mstl., Stanelių k., Prūsalių k., Gegėnų k., Vėjo gatvės, Narvaišių k.

Bendrovės organai: visuotinis akcininkų susirinkimas (aukščiausias organas), valdyba (kolegialus valdymo organas) ir generalinis direktorius (vienasmenis valdymo organas).

Bendrovėje sudarytas kolegialus valdymo organas – valdyba. 2015 m. spalio 29 d. Nr. T1-283 Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu ketverių metų laikotarpiui išrinkti valdybos nariai: J. Garčinskaitė (Plungės rajono savivaldybės administracijos Viešųjų pirkimų skyriaus vedėja), R. Mickevičienė (UAB „Plungės šilumos tinklai“ vyr. buhalterė), R. Luotė (UAB „Plungės šilumos tinklai“ technikos direktorius), M. Tamašauskienė (Plungės rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyriaus vedėjo pavaduotoja) ir G. Domarkas (Plungės rajono savivaldybės administracijos Plungės miesto seniūnas).

Visuotiniame akcininkų susirinkime¹⁰, vadovaujantis Bendrovės įstatais, LR akcinių bendrovių įstatymo nuostatomis bei Kandidatų į Plungės rajono savivaldybės valdomos UAB „Plungės šilumos tinklai“ valdybą atrankos komisijos 2019-10-27 posėdžio protokolu Nr. LK-329, nutarta atšaukti buvusios valdybos narius. Naujai išrinkti bei patvirtinti valdybos nariai: J. Šimkus, valdybos pirmininkas; M. Charitonova, nepriklausoma valdybos narė finansų arba teisės srityse; M. Nevardauskas, nepriklausomas valdybos narys šilumos ūkio srityje; S. Norkus, darbuotojų atstovas valdyboje; D. Norvaišienė, akcininko - Plungės rajono savivaldybės - atstovė valdyboje.

AUDITO REZULTATAI

1. Savivaldybė, kaip akcininkė, turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendinanti institucija ir jos įtaka visuotiniame akcininkų susirinkime priimtiems sprendimams dėl Bendrovės veiklos pokyčių

Akcinių bendrovių įstatyme¹¹ visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencijai numatytos išimtinės teisės tvirtinti metinių finansinių ataskaitų rinkinį, priimti sprendimus dėl pelno, nuostolio paskirstymo, rezervų sudarymo, naudojimo, sumažinimo ir naikinimo, rinkti stebėtojų tarybos narius, jeigu stebėtojų taryba nesudaroma, – valdybos narius, o jeigu nesudaroma nei stebėtojų taryba, nei valdyba, – bendrovės vadovą bei atšaukti stebėtojų tarybą ar jos narius, taip pat visuotinio akcininkų susirinkimo išrinktą valdybą ar jos narius bei Bendrovės vadovą.

Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme¹² nurodyta: „Valstybės ir savivaldybių, kaip valstybės įmonių, savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytųjų akcinių bendrovių, viešųjų įstaigų ir kitos teisinės formos juridinių asmenų dalyvio turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybės įgaliotos institucijos ir atitinkamai savivaldybių vykdomosios institucijos Vyriausybės nustatyta tvarka“.

Savivaldybės administracijos direktorius įgyvendina UAB „Plungės šilumos tinklai“ Plungės rajono savivaldybės, kaip juridinio asmens dalyvio, turtines ir neturtines teises ir pareigas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹³ „Dėl Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“

¹⁰ UAB „Plungės šilumos tinklai“ visuotinio akcininkų susirinkimo protokolas 2019-11-04 Nr. 3

¹¹ Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas (2000 m. liepos 13 d. Nr. VIII-1835, su pakeitimais ir papildymais) 20 str.

¹² Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (1998 m. gegužės 12 d. Nr. VIII-729 su pakeitimais ir papildymais) 23 str. 1 d.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 567 „Dėl Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ (aktuali redakcija su pakeitimais ir papildymais)

(toliau – Nutarimas). Nutarimas priimtas vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 straipsnio 1 ir 2 dalimis.

Nutarimu patvirtintas Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato savivaldybių, kurios yra savivaldybės įmonių savininkės, akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių akcininkės, turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimą, savivaldybės institucijų ir asmenų, kuriems duodami įgaliojimai atstovauti savivaldybei visuotiniuose akcininkų susirinkimuose, teises ir pareigas.

Aprašo 4 p. nurodyta, kad savivaldybės administracijos direktorius privalo pasinaudoti savivaldybės įmonės savininkui ir akcinės bendrovės ar uždarosios akcinės bendrovės akcininkui suteikiamomis teisėmis taip, kad būtų veiksmingai atstovaujama savivaldybei savivaldybės valdomose įmonėse.

Aprašo 5 p. nurodyta, kad tik vadovaudamasis savivaldybės tarybos sprendimais savivaldybės administracijos direktorius užtikrina, kad būtų atlikti teisiniai veiksmai, ar priima procedūrinius sprendimus dėl steigimo, reorganizavimo, įstatinio kapitalo didinimo papildomais įnašais ir kita.

Aprašo 10 p. nurodyta, kad „Užtikrindamas savivaldybės, kaip akcininkės, neturtinių teisių įgyvendinimą, savivaldybės administracijos direktorius:

10.2. p. „duoda įgaliojimą savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui ar darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį (toliau – įgaliotinis), atstovauti savivaldybei savivaldybės valdomos bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime (balsuoti, siūlyti naujus darbotvarkės klausimus, sprendimų projektus, kelti visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo valdymo ar priežiūros organo narių, auditoriaus ar audito įmonės kandidatūras ir pan.); jeigu atstovauti savivaldybei savivaldybės valdomos bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime svarstomais klausimais reikalingas Aprašo 5 punkte nurodytas savivaldybės tarybos sprendimas, šis savivaldybės tarybos sprendimas pridedamas kaip priedas.“

Savivaldybės administracijos direktorius dalyvavo Bendrovės visuotiniuose akcininkų susirinkimuose¹⁴, kuriuose išklaušė audito įmonės išvados pristatymą, tvirtino finansinių ataskaitų rinkinį, išklaušė Bendrovės metinio pranešimo pristatymą, patvirtino Bendrovės pelno (nuostolio) paskirstymą, naują įstatų redakciją, rinko audito įmonę, nustatė mėnesinį atlygį nepriklausomiems valdybos nariams, tvirtino valdybos nario veiklos sutarties formą, nusprendė leisti Bendrovei paimti ilgalaikę paskolą kreditavimo sutarties refinansavimui, įgaliojo pasirašyti kreditavimo sutartį bei sprendė kitus klausimus ir priėmė akcininkų sprendimus¹⁵ dėl valdybos narių rinkimo ir atšaukimo,

Audito metu, susipažinę su Bendrovės pateiktais 2019 ir 2020 metų visuotinio akcininkų susirinkimo protokolais ir visuotiniame akcininkų susirinkime priimtais sprendimais, nenustatėme, kad Bendrovės valdyba ar vadovas būtų nevykdę priimtų sprendimų.

2. Ar Bendrovės valdymo organai vykdė jiems priskirtas funkcijas

2.1. Bendrovės vadovas

Akcinių bendrovių įstatymo 19 str. nurodyta, kad „Bendrovė turi turėti visuotinį akcininkų susirinkimą ir vienasmenį valdymo organą – bendrovės vadovą“.

Kaip numatyta Bendrovės įstatuose, Bendrovės vadovas organizuoja kasdienę Bendrovės veiklą. Pagal Bendrovės generalinio direktoriaus pareiginius nuostatus¹⁶, Bendrovės direktorius atlieka funkcijas, susijusias su Bendrovės kasdienės veiklos organizavimu, užtikrinant sėkmingą ir pelningą jos darbą ir tinkamai naudojant Bendrovės lėšas ir turtą.

¹⁴ Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolai 2019-04-26 Nr. 1, 2019-06-18 Nr. 2, 2019-11-04 Nr. 3, 2019-11-12 Nr. 4, 2020-04-30 Nr. 1; 2020-10-20 Nr. 2

¹⁵ UAB „Plungės šilumos tinklai“ akcininkų sprendimai 2020-11-10, 2020-11-30

¹⁶ UAB „Plungės šilumos tinklai“ generalinio direktoriaus pareiginiai nuostatai patvirtinti UAB „Plungės šilumos tinklai“ valdybos 2018-10-29 protokolo Nr. 10

Bendrovės vadovas turi
sukoncentruoti Bendrovės veiklą į
strateginių tikslų įgyvendinimą

Akcininko keliami lūkesčiai

Valdybos priimti sprendimai

Bendrovės direktoriaus kompetencija (funkcijos) – vykdo Bendrovės steigėjo sprendimus, savivaldybės kontrolieriaus ar Bendrovės audito išvadas, pastabas, pasiūlymus.
Bendrovės direktorius privalo – tinkamai ir rūpestingai atlikti jam pavestas funkcijas.

Išvados.

Įvertinus visuotinio akcinių susirinkimų metu svarstytus klausimus ir pateiktus sprendimus, nenustatyta, kad akcininkai būtų teikę sprendimus¹⁷, o Bendrovės vadovas jų nebūtų įvykdęs.

Bendrovės audito išvados¹⁸ nebuvo pateiktos pastabos ar pasiūlymai Bendrovės vadovui dėl sėkmingesnės Bendrovės kasdienės veiklos organizavimo.

Išsamesnė bendrovės vadovo veikla susijusi su strateginių tikslų įgyvendinimu, pateikiama sekančiuose ataskaitos skyriuose.

2.2. Bendrovės valdyba

Vertinant Akcinių bendrovių įstatyme¹⁹ reglamentuotas valdybos kompetencijas, galima daryti išvadą, kad bendrovių valdyboms yra priskirta bendrovės vadovo veiklos priežiūros funkcija ir pastarosioms pavesta vertinti ir analizuoti bendrovių veiklos organizavimą, finansinę būklę, už kurią pirmiausiai tiesiogiai yra atsakingas bendrovės vadovas.

Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 4, 5 punktai numato, kad valdyba svarsto ir tvirtina bendrovės valdymo struktūrą ir pareigybes, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka. Bendrovės įstatuose taip pat yra nurodyta, kad valdyba turi svarstyti ir tvirtinti Bendrovės veiklos strategiją, Bendrovės valdymo struktūrą ir darbuotojų pareigybes bei pareigybes, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka.

Susipažinę su Bendrovės pateiktais valdybos protokolais ir prie jų pateikta medžiaga, nustatėme, kad valdyba nesvarstė ir nepatvirtino sąrašo pareigybių, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka. Bendrovės direktoriui suteikiama teisė pasirinkti darbuotojus galimai subjektyviai įvertinus jų kvalifikaciją ir tinkamumą užimti pareigas.

Išvada. Bendrovės valdyba nesvarstė ir nepatvirtino sąrašo pareigybių, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka.

Bendrovės valdybos darbo reglamento 3.3. punkte nurodyta, kad valdyba renka ir atšaukia Bendrovės vadovą, nustato jo atlyginimą, kitas darbo sutarties sąlygas, tvirtina pareiginius nuostatus, skatina jį ir skiria nuobaudas.

Bendrovės darbo apmokėjimo sistema patvirtinta Bendrovės gen. direktoriaus 2018-02-06 įsakymu Nr. T-5²⁰. Šiame dokumente nurodyta, kad „Bendrovės gen. direktoriaus mėnesinė alga susideda iš pastoviosios dalies ir kintamosios dalies, kuri nustatoma už pasiektus praėjusių metų konkrečius veiklos rezultatus, patvirtintus Vadovų darbo apmokėjimo tvarkos apraše“. Audito metu

¹⁷ Per 2019-2020 metus įvyko 6 Visuotiniai akcinių susirinkimai

¹⁸ 2020-03-31 UAB „Apskaitos ir mokesčių konsultacijos“ 2019 m. finansinių ataskaitų rinkinys ir nepriklausomo auditoriaus išvada bei 2021-03-26 UAB NOVUS NUMERUS. Nepriklausomo auditoriaus išvada už 2020 m.

¹⁹ LR akcinių bendrovių įstatymas 2000 m. liepos 13 d. Nr. VIII-1835 (su pakeitimais ir papildymais) 34 str.

²⁰ UAB „Plungės šilumos tinklai“ darbo užmokesčio apmokėjimo sistema pakeista 2021-01-29 (L.e.p. gen. direktoriaus įsakymu Nr. P-04)

nebuvo pateiktas Vadovų darbo apmokėjimo tvarkos aprašas. Todėl nėra aišku, kokiais kriterijais vadovaujantis buvo paskirtas ir mokamas 30 procentų didesnis darbo užmokesčio dalies dydis Bendrovės gen. direktoriui A. T. bei nuo 2020-11-05 l. e. gen. direktoriaus pareigas M. C. (Valdybos sprendimu²¹ buvo nustatyta, kad darbo sutartis su M. C. sudaroma tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir su buvusiu generaliniu direktoriumi (mokant kintamą 30 procentų darbo užmokesčio dalies dydį).

Bendrovės valdybos 2020-07-15 susirinkime buvo svarstomas klausimas dėl A.T. darbo sutarties pakeitimo. Valdybos narių priimtas nutarimas (protokolo Nr. 20/07/15): Atsižvelgiant į tai, kad prieš tai veikusi Bendrovės valdyba nebuvo patvirtinusi Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo sistemos, parengti ir artimiausiame valdybos posėdyje patvirtinti Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo sistemą.

Valdybos 2020-10-02 susirinkimo protokole Nr. 20/10/02 nurodyta, kad svarstytas klausimas – „Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo sistemos nagrinėjimas ir tvirtinimas“. Sprendimas: Pakoreguoti darbo apmokėjimo sistemos projektą M. Nevardausko siūlomais sprendimais ir pateikti valdybai sekančiam posėdžiui.

P.S. Valdybos 2021-04-27 posėdžio protokolas Nr. 21/04/27. Svarstytas klausimas – „Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo sistemos tvirtinimas“. Valdybos priimtas sprendimas: Palaukti, kol bus Savivaldybės paruošta tvarka dėl vadovų darbo apmokėjimo sistemos.

Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021-05-28 įsakymu Nr. DE-635 patvirtintas Plungės rajono savivaldybės valdomų įmonių vadovų darbo užmokesčio tvarkos aprašas, tačiau Bendrovės valdyba iki veiklos audito pabaigos nepasitvirtino Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo sistemos.

Išvada. Nepatvirtinta Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo sistema.

Bendrovės valdybos darbo reglamento 3.12.19. punkte nurodyta, kad Valdybos narys privalo rengti ir pateikti Bendrovei ketvirtines ir metines veiklos ataskaitas, taip pat ataskaitas, kurių pagrįstai reikalauja Bendrovės savininko teisės ir pareigos įgyvendinančioji institucija.

Kandidatų į Plungės rajono savivaldybės valdomų įmonių valdybas atrankos apraše²² (toliau – Atrankos aprašas) nurodyta:

56 p. - „pasibaigus ketvirčiui iki einamojo ketvirčio pirmojo mėnesio 10 d. nepriklausomas valdybos narys raštu pateikia bendrovei nepriklausomo valdybos nario veiklos ataskaitą, kurioje pateikiama praėjusio ketvirčio informacija apie nepriklausomo valdybos nario vykdytą veiklą“;

58 p. - „kiekvienais metais bendrovė parengia kiekvieno nepriklausomo valdybos nario metinę veiklos ataskaitą, kurioje nurodoma informacija apie valdybos nario veiklą, jam priskaitytą atlygį, kompensuotas kelionės išlaidas, ir pateikia ją eiliniam visuotiniam akcininkų susirinkimui kartu su finansinių ataskaitų rinkiniu“.

Pvz., Bendrovė pateikė 2020-11-06 Bendrovės nepriklausomo valdybos nario 2019 m. – 2020 m. lapkričio mėn. veiklos ataskaitą, kurioje nurodė, kad per minimą laikotarpį narys dalyvavo 15 valdybos posėdžiuose, nors faktiškai per šį laiką valdybos posėdžių vyko 16, ir pagal pateikto Valdybos posėdžio protokolo Nr. 20/10/07 duomenis. M.C. jame dalyvavo.

Bendrovei buvo pateiktos tik 2019 m. IV ketv. Veiklos ataskaitos, nes pagal Bendrovės l. e. p. gen. direktoriaus (pateikta informacija el. laiške) paaiškinimą, kad „dėl darbų gausos pamiršome jas pildyti, o ir niekas iš bendrovės nepriminė. Tai tik metų gale prisiminėme, kad tokios ataskaitos reikalingos ir užsipildėme vieną bendrą metinę ataskaitą“.

Apie tai, kad Bendrovės parengtos kiekvieno nepriklausomo valdybos nario metinės veiklos ataskaitos yra teikiamos visuotiniam akcininkų susirinkimui kartu su finansinių ataskaitų rinkiniu, nėra numatyta Bendrovės valdybos darbo reglamente.

60 p. – „informacija apie praėjusiais metais Bendrovės nepriklausomiems valdybos nariams priskaitytą atlygį skelbiama Bendrovės interneto svetainėje“.

²¹ UAB „Plungės šilumos tinklai“ valdybos posėdžio, įvykusio 2020 m. lapkričio 5 d., protokolas 2020-11-09 (be numerio)

²² Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019-07-18 įsakymas Nr. D-666

Bendrovės interneto svetainėje 2021-07-09 duomenimis, skelbiama, kad UAB „Plungės šilumos tinklai“ valdybos nariams priskaičiuotas vidutinis atlygis - 577 Eur (2 valdybos nariai). Pagal Bendrovės pateiktą informaciją, šie duomenys teikiami „už kiekvieną ketvirtį vidutinis atlygis taip pat, kaip ir visų dirbančiųjų“.

Atrankos aprašas nenumato, kad būtų teikiama ketvirčio informacija ir valdybos nariams priskaičiuotas vidutinis atlygis.

Audito metu nustatyta, kad per 2020 metus valdybos nariams buvo priskaičiuota 18 909 Eur (3 valdybos nariams).

Išvados.

1. Valdybos narių veiklos ataskaitų rengimas netenka prasmės, nes Nepriklausomo valdybos nario veiklos sutartyje nurodyta, kad Valdybos nariui yra fiksuotas mėnesinis atlyginimas. Atrankos apraše nurodyta, kad „mėnesinė alga susideda iš pastoviosios dalies ir kintamosios dalies“, t. y. kintamosios dalies taikymas valdybos nariui užtikrintų valdybos narių veiklos skatinimą už siektinus tikslus, įgyvendinant Bendrovės strateginį planą.

2. Valdybos darbo reglamente nurodyti reikalavimai valdybos nariui neatitinka Atrankos apraše nurodytų reikalavimų dėl veiklos ataskaitų teikimo.

3. Bendrovės administracija, vykdydama savo veiklą, nesivadovauja Atrankos aprašo 58 p. nuostatomis. Vertindami tai, ar Bendrovės administracija yra susipažinusi su šiuo Atrankos aprašu nenustatė, nes Savivaldybės administracijos Dokumentų valdymo sistemoje KONTORA nefiksuojama, kad per šią sistemą būtų perduotas Atrankos aprašas Bendrovei, o Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakyme nėra nurodyta, kad su šiuo Atrankos aprašu būtų supažindintos Savivaldybės valdomos bendrovės ir kad savo veikloje vadovautųsi šio Atrankos aprašo²³ nuostatomis.

2.3. Bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinančioji institucija

Vadovaujantis LR vietos savivaldos įstatymo 29 str. 8 d. 7 p.²⁴ nuostata, Bendrovės valdymo organams turi būti nustatyti tikslai. Taip pat turi būti nustatyta atskaitomybės sistema, kuri leistų akcininkui reguliariai stebėti ir vertinti Bendrovės valdybos ir Bendrovės vadovo veiklą. Kaip turėtų būti įgyvendinama valdybos veiklos stebėseną, iš dalies numatyta Valdybos darbo reglamente²⁵ bei Savivaldybės administracijos rašte²⁶ dėl Plungės rajono savivaldybės lūkesčių, susijusių su UAB „Plungės šilumos tinklai“ (toliau - Lūkesčių raštas).

Paminėtina, kad bendrovei Lūkesčių raštas pateiktas, nesilaikant Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos apraše²⁷ nustatyto termino – iki 2019 m. liepos 1 d. Bendrovės valdybos pirmininkas 2020-02-17 kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių su prašymu²⁸ pateikti Bendrovės valdybai lūkesčių laišką, kuriame būtų išreikšta Savivaldybės administracijos pozicija rašte nurodytais klausimais:

- lūkesčiai dėl UAB „Plungės bioenergija“ nuo 2003 metų nuomos teise valdomos valstybinės

²³ 2019-07-18 Nr. D-666 Kandidatų į Plungės rajono savivaldybės valdomų įmonių valdybas atrankos aprašas X skyriuje „Savivaldybės valdomų įmonių nepriklausomo valdybos nario atlygis“

²⁴ 29 str. Savivaldybės vykdomoji institucija 8 d. Savivaldybės administracijos direktorius 7 p.²⁴ koordinuoja ir kontroliuoja viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbą, įgyvendina juridinio asmens dalyvio turtines ir neturtines teises bei pareigas ir atlieka kitas pagal įstatymus ir savivaldybės tarybos sprendimus jam priskirtas savivaldybės juridinių asmenų valdymo funkcijas

²⁵ UAB „Plungės šilumos tinklai“ valdybos darbo reglamentas, patvirtintas valdybos 2020-06-04 posėdžio sprendimu, protokolo Nr. 20/06/04

²⁶ Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020-07-28 raštas Nr. AS-3530 „Raštas dėl Plungės rajono savivaldybės lūkesčių, susijusių su uždaruja akcine bendrove „Plungės šilumos tinklai“

²⁷ LR Vyriausybės nutarimas „Dėl savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2007 m. birželio 6 d. Nr. 567 (NAUJA REDAKCIJA nuo 2019 01 01 (TAR, 2018, Nr. 2018-05671) KEISTA (įsakymo tekstas): 2019 01 23 nutarimu Nr. 47 (nuo 2019 01 25)(TAR, 2019, Nr. 2019-01077))

²⁸ UAB „Plungės šilumos tinklai“ 2020-02-17 raštas (be numerio) „Dėl pagrindinio UAB „Plungės šilumos tinklai“ akcininko lūkesčių laiško pateikimo bendrovės valdybai“

žemės, esančios po Bendrovei nuosavybės teise priklausančiu kaminu, strateginių veiksmų;

- lūkesčiai dėl Bendrovės kamino nuomos UAB „Plungės bioenergija“;
- lūkesčiai dėl Bendrovei nuosavybės teise priklausančių pastatų nuomos UAB „Plungės bioenergija“.

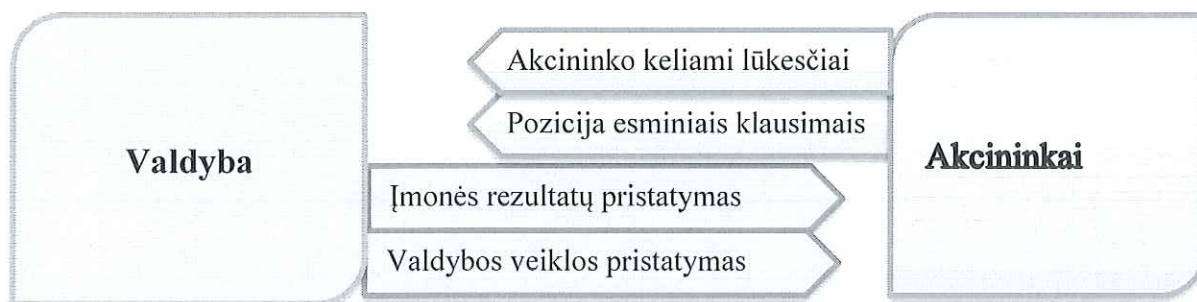
Lūkesčių raštas Bendrovei pateiktas 2020-07-28. Pateiktame Lūkesčių rašte nenustatyti konkretūs, kiekybiniai siektini rodikliai, kuriuos Bendrovė turėtų pasiekti, o pateikiami tik daugiau aprašomojo pobūdžio (kokybiniai) lūkesčiai: „aktyviai dalyvauti ir teikti pasiūlymus“, „teikti visą prašomą informaciją“, „atsakingai ir profesionaliai teikti informaciją“, „pastoviai didinti šilumos gamybos/perdavimo efektyvumą“, „pastoviai vesti derybas“, „skatinti, tobulinti“ ir pan.

Analizuojant tarptautinę valdybos veiklos praktiką, pastebima, kad joje pasisakoma, jog:

- akcininkas, turi pateikti aiškius lūkesčius ir tikslus Bendrovės valdybai bei Bendrovės vadovui;
- akcininkas turi palaikyti komunikaciją su Bendrovės valdyba;
- Bendrovės valdyba vykdytų savo veiklos vertinimą ir atsiskaitytų akcininkams apie pasiektus tikslus.

Akciniukui nustačius lūkesčius ir tikslus Bendrovės valdybai bei Bendrovės vadovui, gali reikalauti laiku ir kokybiškos atskaitomybės. Tinkamai suformuotas Lūkesčių raštas veikia kaip vienas pagrindinių komunikacijos įrankių tarp akcininkų ir valdybos. Lūkesčių raštas taip pat svarbus ir vertinant valdybos veiklą. Valdybai neįgyvendinus Lūkesčių rašte išdėstytų reikalavimų, tai tampa svarių pagrindų atšaukti valdybą.

Valdyba savo veiklos vertinimą turi atlikti pačios valdybos iniciatyva, kaip ir nusimačiusi Valdybos darbo reglamente. Šiose veiklos ataskaitose turėtų būti identifikuojami trukdžiai organizuojant valdybos darbą bei pasiektų rezultatų apibendrinimas.

Vadovaujantis Savivaldybės tarybos patvirtintu Plungės rajono savivaldybės valdomų savivaldybės įmonių ir kontroliuojamų uždarytų akcinių bendrovių pasiektų veiklos tikslų atitikties nustatyties veiklos tikslams vertinimo tvarkos aprašu²⁹ (toliau - Veiklos vertinimo aprašas), parengta Bendrovės 2019-2023 metų veiklos strategija (toliau - Veiklos strategija), patvirtinta Valdyboje³⁰. Valdybos protokole nurodyta, kad valdybos nariai pritarė veiklos strategijai ir pasiūlė tvirtinti. Pateikta strategija patvirtinta. Protokole nenurodyta, kad valdybos nariai teikė pastabų ar pasiūlymų strategijai tobulinti.

Atkreiptinas dėmesys, kad Veiklos strategijoje yra nurodytos dvi pagrindinės strateginės kryptys:

1. šilumos tiekimo veiklos - užtikrinti patikimą šilumos ir karšto vandens tiekimą, didinti gamybos / perdavimo efektyvumą ir stebėti, analizuoti ir tobulinti šilumos gamybos procesus, taip mažinant technologinius perdavimo procesus;

²⁹ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2018 m. spalio 25 d. sprendimas Nr. T1-221 „Dėl Plungės rajono savivaldybės valdomų savivaldybės įmonių ir kontroliuojamų uždarytų akcinių bendrovių pasiektų veiklos tikslų atitikties nustatyties veiklos tikslams vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

³⁰ UAB „Plungės šilumos tinklai“ valdybos protokolas 2019-03-01 Nr. 2.

2. šilumos energijos gamybos veikla - užtikrinti nenutrūkstamą šilumos ir karšto vandens gamybą.

Strateginiame plane akcentuota, kad: „jau antras dešimtmetis, kai pagrindiniame šaltinyje turėdama tik dujomis generuojamus įrenginius, Bendrovė perka biokuru gaminamą šiluminę energiją iš nepriklausomo reguliuojamo šilumos gamintojo (UAB „Plungės bioenergija“).

Strateginiame plane investicijų apimtys suplanuotos tik 2019 m. ir iš dalies 2020 m.

„Investicijos 2020-2024 m. laikotarpiui bus planuojamos sekančiame etape (2019 m. II pusm. -2020 m. I pusm.), po to, kai:

- ✓ sužinosime LVPA sprendimą dėl UAB „Plungės šilumos tinklai“ paraiškos pagal priemonę „Šilumos tiekimo tinklų modernizavimas ir plėtra“, kurią ketiname pateikti 2019 m. I ketvirtį ir to pasekoje, įsivertins bendrovės finansinį srautą sekantiems metams bei investicines galimybes;

- ✓ sužinosime, ar UAB „Plungės bioenergija“ investuos į biokuro katilų atnaujinimą V. Mačernio katilinės zonoje ir ar jų investiciniam projektui bus pritarusi LVPA;

- ✓ Plungės r. savivaldybės taryba apsispręs dėl Bendrovės nekilnojamojo turto nuomos sutarties su UAB „Plungės bioenergija“ tolimesnio likimo;

- ✓ bus padarytas naujas Plungės r. zonų šilumos ūkio specialusis planas“.

Bendrovės strateginiame plane neatsitiktinai pabrėžiama, kad Bendrovės veikla priklauso nuo Plungės rajono savivaldybės tarybos priimamų sprendimų, parengtų ir galiojančių teritorijų planavimo dokumentų.

Todėl pagrindinis Bendrovės vadovo uždavinys - veiklos strategijos vykdymo stebėjimas, vertinimas ir sugebėjimas operatyviai reaguoti į kintančius išorės veiksnius, ekonominę, politinę ar socialinę aplinką; reaguojant į pokyčius, tikslinti veiklos strategijos kryptis, priemones ir teikti tvirtinti valdybai.

Išvados. Audito metu nustatėme, kad 2019 - 2023 m. Bendrovės veiklos strategija nebuvo tikslinta ar papildyta ir teikta Bendrovės valdybai svarstyti ir tvirtinti.

Bendrovės vadovas neteikė valdybai svarstyti patikslintos Bendrovės veiklos strategijos: dėl nepriklausomo šilumos gamintojo - UAB „Plungės bioenergija“, dėl Žemaičių Kalvarijos katilinės biokuro katilų keitimo (buvo planuota 2020 m.) ir kitų Strategijoje išvardintų priemonių atskiriems uždaviniams pasiekti.

Plungės rajono zonų šilumos ūkio specialusis planas³¹ buvo rengtas ir tvirtintas 2012 m. 2019-2020 m. laikotarpiu specialusis planas nebuvo tikslintas ar pakeistas, jame esanti informacija yra netiksli, pasenusi ir reikalinga atnaujinimo. Rekomendacija neteikiama, nes Savivaldybės taryba priėmė sprendimą³² pradėti rengti Plungės rajono zonų šilumos ūkio specialiojo plano keitimą, jį atnaujinant pagal Nacionalinę šilumos ūkio plėtros programą.

3. Turto valdymas Bendrovėje – neefektyvus

3.1. Dėl sudarytos sutarties su UAB „Plungės bioenergija“

Kad turto valdymas Bendrovėje neefektyvus, Kontrolės ir audito tarnyba buvo nustačiusi jau 2009 metais ir pateikusi išvadas bei pastebėjimus ir veiklos audito ataskaitoje³³. Dėl sutarties su UAB „Plungės bioenergija“ jau 2009 m. buvo konstatuota: „Audito metu patikrinus, ar

³¹ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimas Nr. T1-211 „Dėl Plungės rajono zonų šilumos ūkio specialiojo plano patvirtinimo“

³² Plungės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. balandžio 23 d. sprendimas Nr. T1-63 „Dėl Plungės rajono savivaldybės šilumos ūkio specialiojo plano keitimo, jį atnaujinant, pradžios ir planavimo tikslų nustatymo“

³³ Plungės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2009 m. gegužės 15 d. „Uždarosios akcinės bendrovės „Plungės šilumos tinklai“ veiklos audito ataskaita“ Nr. IV-7.

„Bioenergija“ moka nuomą už kaminą, kuriuo naudojasi, nustatyta, kad tarp šilumos tinklų ir „Bioenergijos“ nėra sudarytos sutarties, ir nuomos mokeskis nemokamas.“

„Bendrovė nuo 2000 m. spalio 9 d. sutartimi (neregistruota) yra išnuomojusi UAB „Plungės bioenergija“ 200 kv. m patalpų plotą (plane pažymėta 1H1b). Nuomojamų patalpų 1 kv. m nuomos mokeskis - 4 litai. Metinė nuomos mokesčio suma – 9 600 litų. Ta pačia sutartimi Bendrovė įsipareigojo leisti nemokamai naudotis priestato (2h1p) patalpomis: pultine (1-13), tualetu (1-14), koridoriumi (1-15), prausykla (1-16), dušu (1-20).

2004 m. rugpjūčio 23 d. papildoma sutartimi (neregistruota) leista naudotis 11,29 kv. m ploto administracine patalpa be nuomos mokesčio, nuomos mokesčio už šias patalpas UAB „Plungės bioenergija“ nemoka.“

Išvada. Manome, kad Savivaldybės administracija ir Savivaldybės taryba turėjo pakankamai informacijos ir žinojo apie Bendrovės neefektyvaus turto valdymo atvejus.

Buvo atlikta ne viena Bendrovės veiklos bei trasų sujungimo galimybių analizė ir studija, tačiau nei Savivaldybės administracija, nei Bendrovės valdymo organai nepriėmė konkrečių sprendimų dėl Bendrovės vykdomos veiklos bei katilinių ir šilumos tiekimo trasų sujungimo. Vadovaujantis Savivaldybės administracijos sudaryta sutartimi³⁴ vykdytojas įsipareigojo atlikti UAB „Plungės šilumos tinklai“ vykdomos veiklos bei katilinių ir šilumos tiekimo trasų sujungimo Plungės mieste galimybių analizę. Pateiktoje ataskaitoje³⁵ „Veiksmų planas mažinti šilumos energijos kainą Plungės mieste, modernizuojant V. Mačernio g. 19B katilinės pajėgumus“ buvo pateikti savikainos palyginimai pagal keturis scenarijus ir pateikiamos optimalios aprūpinimo šilumos energija alternatyvos.

Plungės rajono savivaldybės taryba 2019 m. balandžio 25 d. sprendimu³⁶ rekomendavo UAB „Plungės šilumos tinklai“ įsigyti ekspertizės ir konsultavimo paslaugas bei pavesti ekspertui įvertinti esamą šilumos gamybos ir tiekimo Plungės mieste bei rajone efektyvumą ir pateikti trumpalaikės bei ilgalaikės perspektyvos veiksmų planą, siekiant užtikrinti mažiausią šilumos energijos kainą.

Valdybos 2019-09-06 posėdžio protokole³⁷ nurodyta, kad Bendrovės direktorius pristatė paruoštą studiją „Šilumos gamybos ir tiekimo Plungės rajone efektyvumo įvertinimo bei investicijų poreikio nustatymas“ (toliau – Studija). Valdyboje buvo apsikeista nuomonėmis dėl studijos projekte pateiktų išvadų, diskutuota dėl Bendrovės galimybių vykdyti studijos rengėjų įvardintas investicijas. Jokių nutarimų šiuo klausimu priimta nebuvo.

Išvada. Valdyba nepriėmė sprendimo dėl Studijos ataskaitoje išvardintų ar kitaip suformuluotų konkrečių veiksmų ar planų tvirtinimo.

Dėl bendradarbiavimo formų su UAB „Plungės bioenergija“ nuo 2019 m. birželio mėn., pasibaigus nuomos sutarčiai, klausimas svarstytas:

1. Bendrovės valdyboje³⁸. Valdybos protokole nurodyta: „vienbalsiai nutarta siekti susitarimo su UAB „Plungės bioenergija“ dėl nuomojamų patalpų priėmimo / perdavimo nukėlimo ribotam terminui (iki šildymo sezono pradžios ir / ar UAB „Plungės bioenergija“ investicijų į 5 ir 3 MW biokuro katilus užbaigimo). Tuo laikotarpiu pirkti pagamintą šilumą iš UAB „Plungės

³⁴ UAB „Plungės šilumos tinklai“ vykdomos veiklos bei katilinių ir šilumos tiekimo trasų sujungimo Plungės mieste galimybių analizės sutartis 2017-12-20 Nr. 01-554/193-704851GN (sudaryta tarp Plungės rajono savivaldybės administracijos ir UAB „Bioprojektas“) ir UAB TEC Industry 2018-03-20 Papildomas susitarimas Nr. 1 (dėl sutarties vykdytojo UAB „Bioprojektas“ pavadinimo pakeitimo į UAB TEC Industry)

³⁵ UAB TEC Industry Veiksmų planas mažinti šilumos energijos kainą Plungės mieste, modernizuojant V. Mačernio g. 19B katilinės pajėgumus

³⁶ Plungės rajono savivaldybės taryba 2019 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. T1-113 „Dėl pavedimo atlikti ekspertizę UAB „Plungės šilumos tinklai“

³⁷ UAB „Plungės šilumos tinklai“ valdybos posėdžio 2019-09-06 protokolas Nr. 5 (2 kl. Dėl užsakytos Studijos „Šilumos gamybos ir tiekimo Plungės mieste bei rajone efektyvumo įvertinimo bei investicijų poreikio nustatymas aptarimo.)

³⁸ UAB „Plungės šilumos tinklai“ valdybos posėdžio protokolas 2019-05-17 Nr. 3.

bioenergija“ Baltpool šilumos aukcione (...), jeigu perkamos šilumos kaina bus mažesnė už pačios Bendrovės pagamintą šilumos kainą. Informaciją apie nuomos sutarties pasibaigimą ir siūlomus sprendinius pateikti Savivaldybės tarybos Ūkio, ekologijos ir kaimo reikalų komitetui.“

2. Ūkio, ekologijos ir kaimo reikalų komiteto³⁹ (toliau - komitetas) posėdyje. Bendrovės direktorius informavo, kad:

- klausimas aptartas Bendrovės valdyboje ir nuspręsta pasitarti su komiteto nariais;
- žinantis nuostatą, jog naujos nuomos sutarties sudarymui pritarimo nėra, todėl ieškoma būdų, kaip išspręsti šilumos energijos tiekimo karšto vandens palaikymui birželio – spalio mėn. klausimą.

Pateikė du pasiūlymus klausimo sprendimui aptarti: jungti Bendrovės dujinį katilą arba leisti Bendrovės patalpose laikinai dirbti UAB „Plungės bioenergija“, pasirašant su įmone papildomą susitarimą dėl iškraustymo termino nukėlimo iki šildymo sezono pradžios. Komiteto nariai neprieštaravo antrajam pasiūlymui dėl iškraustymo termino nukėlimo iki šildymo sezono pradžios.

Komitetas sprendimo nepriėmė, apsiribojo išklausa informacija.

3.2. Dėl inventorizacijos atlikimo

Bendrovės direktorius įsakymu⁴⁰ sudarė inventorizacijos komisiją ir nurodė atlikti ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, atsargų ir kito inventorizuojamo turto metinę inventorizaciją atskirai kiekvienoje jo buvimo vietoje ir pas kiekvieną atsakingą asmenį. Nurodyta metinę inventorizaciją atlikti pagal 2020-12-31 duomenis. Įsakyme nurodyta: atliekant ilgalaikio turto inventorizaciją, įvertinti ar yra požymių, kad ilgalaikis turtas gali būti nuvertėjęs.

Įvertinus pateiktus ilgalaikio turto inventorizavimo aprašus, nustatyta, kad ilgalaikio turto inventorizavimo aprašo-sutikrinimo žiniaraščiuose nėra nurodomi visi privalomi inventorizavimo aprašo rekvizitai⁴¹, t. y.: dokumento sudarymo vieta, inventorizacijos atlikimo pradžios ir pabaigos datos. Nenurodyta, ar turtas neturi nuvertėjimo požymių.

Bendrovė turi nuosavybės teise priklausančio, tačiau veikloje nenaudojamo turto, dėl kurio nepriima sprendimų dėl tolesnio panaudojimo būdų. Katilinės, esančios Stoties g. 32A, Stoties g. 20B, nebenaudojamos šilumai gaminti ir tiekti, tačiau sprendimai dėl jų tolimesnių galimybių naudoti, parduoti ar kitaip panaudoti nenagrinėti. Inventorizacijos komisija buvo įpareigota⁴², atliekant ilgalaikio turto inventorizaciją, įvertinti, ar yra požymių, kad ilgalaikis turtas gali būti nuvertėjęs. Inventorizacijos komisijos pateiktų pastebėjimų dėl inventorizacijos metu atliktų įvertinimų, ar yra požymių, kad turtas gali būti nuvertėjęs, nenustatė. Apyrašuose įrašų apie turto nuvertėjimą nėra.

UAB „Plungės šilumos tinklai“ generalinio direktoriaus įsakymais⁴³ sudaryta komisija dėl ilgalaikio turto priėmimo eksploatuoti ir nurašymo. Audito metu, įvertinus Bendrovės pateiktus pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymo ir likvidavimo aktus (toliau - likvidavimo aktai), nustatyta, kad likvidavimo aktuose nėra nurodytos ilgalaikio materialiojo turto nurašymo priežastys, kaip numatyta Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos⁴⁴ 4.8.1. p., kad „materialiai atsakingas asmuo dėl nepataisomo ilgalaikio turto gedimo, neatitikimo techniniams reikalavimams ir pan. informuoja įstaigos vadovo įsakymu sudarytą komisiją dėl ilgalaikio materialiojo turto vieneto apžiūrėjimo ir naudojimo tolimesnėje

³⁹ Plungės rajono savivaldybės tarybos ūkio, ekologijos ir kaimo reikalų komiteto posėdžio protokolas 2019 m. gegužės 21 d. Nr. TK-37 (Pasitarimas dėl bendradarbiavimo formų su UAB „Plungės bioenergija“ nuo 2019 m. birželio mėnesio kai pasibaigs nuomos sutartis)

⁴⁰ UAB „Plungės šilumos tinklai“ generalinio direktoriaus 2020-12-18 įsakymas Nr. T-52 „Dėl metinės inventorizacijos organizavimo ir atlikimo“.

⁴¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas 1999-06-03 Nr. 719 (su vėlesniais pakeitimais) „dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“

⁴² UAB „Plungės šilumos tinklai“ generalinio direktoriaus 2020-12-18 įsakymas Nr. T-52 „Dėl metinės inventorizacijos organizavimo ir atlikimo“ (2-as įpareigojimas inventorizacijos komisijai)

⁴³ 2019-10-29 Nr. T-47 ir 2020-12-30 Nr. T-55

⁴⁴ Finansinės apskaitos politika 4 dalis Ilgalaikio materialiojo turto apskaita

veikloje. Komisija, apžiūrėjusi ilgalaikį materialųjį turtą, parengia ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktą ir teikia siūlymus dėl tolesnio ilgalaikio materialiojo turto naudojimo“.

Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos tvarkoje nenurodyta, kaip materialiai atsakingas asmuo turi informuoti (žodžiu ar raštu) komisiją dėl ilgalaikio materialiojo turto vieneto apžiūrėjimo. Jei pateikti informaciją turėtų raštu, tai audito metu tokių dokumentų Bendrovė nepateikė. Jei tai atliekama žodžiu, tai likvidavimo akte tai nenurodoma, nors pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymo ir likvidavimo akte pažymėta, kad reikia nurodyti dokumentą, kurio pagrindu turtas pripažintas nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti.

1 lentelė. Bendrovės nurašyto ir įsigyto ilgalaikio materialiojo turto vertė per 2019 – 2020 metus

	Bendrovė nurašė netinkamo naudoti turto	Bendrovė įsigijo ilgalaikio turto, įsigijimo vertė,	t. sk. - pagal patikėjimo teisę
Metai	Įsigijimo vertė, eurai	Iš viso, eurai	eurai
2019 m.	105 328	50 582	25 208*
2020 m.	396 326,86	443 831	
Skirtumas 2020-2019	+290998,86	+393249	

*Plungės r. Narvaišių katilinės įranga, gauta iš Plungės rajono savivaldybės

2 lentelė. Bendrovės įsigyto ilgalaikio turto sąrašas 2019-2020 m.

Per 2019 m.	Vertė, Eur	Per 2020 m.	Vertės €
Šilumos apskaitos prietaisai, 7 vnt.	2 191	Šilumos apskaitos prietaisai, 3 vnt.	861
Dearatorius „Spiro Vent Superion“	2 282	Šiluminės trasos modernizavimas su ES parama	393 003
Mobilieji telefonai, 3 vnt.	992	Kompiuteriai DELL, 3 vnt.	2 600
Televizorius „Ultra HD JVC“	286	Mobilus telefonas „Huawei“	462
Suvirinimo aparatas „Minarc Tig komp.“	2 049	Balansavimo aparatas HENZ	1 484
Automobilis Hyundai i40	9 999	Automobiliai 3 vnt.	36 234
Nuotolinio nuskaitymo įranga Narvaišių k.	856	Kopijavimo, skenavimo, spausdinimo aparatas	1 467
Internetinė svetainė	3 720	Dujų slėgio reguliatoriai, 2 vnt.	7 720
Katilinės įranga Narvaišių k.	25 208		
Projektas (trasos rekonstrukcija)	2 999		
Naudojamo nusidėvėjusio turto įsigijimo savikaina*	2 796 891	Naudojamo nusidėvėjusio turto įsigijimo savikaina*	2 200 382
Įkeisto turto balansinė vertė*	2 766 830	Įkeisto turto balansinė vertė*	2 580 914

*gruodžio 31 d.

Išvados:

1. Inventorizacijos metu nebuvo vertinta, ar ilgalaikis turtas neturi nuvertėjimo požymių.
2. Sudarytai ilgalaikio turto perdavimo eksploatuoti ir nurašymo komisijai nėra nurodyta, kokiais teisės aktais vadovautis vykdam funkcijas.
3. Ilgalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktuose nėra nurodytos priežastys, dėl kurių turtas pripažįstamas nereikalingu, netinkamu ar negalimu naudoti.
4. Bendrovė turi nuosavybės teisę priklausiančio, tačiau veikloje nenaudojamo turto, dėl kurio nepriima sprendimų dėl tolesnio panaudojimo būdų.

3.3. Bendrovės lengvieji automobiliai

Audito metu susipažinome su Bendrovės vidaus teisės aktais, patvirtintomis tvarkomis ir taisyklėmis, reglamentuojančiomis tarnybinių automobilių naudojimą. Siekiant nustatyti, ar Bendrovės darbuotojai tarnybinius automobiliai naudojo tik įmonės veiklai vykdyti, buvo išnagrinėti pateikti dokumentai, pagrindžiantys tikslingą tarnybinių automobilių naudojimą. Vertinimo metu pasinaudota Ataskaitos⁴⁵ duomenimis.

⁴⁵ Ataskaita „Dėl Plungės rajono savivaldybės kontroliuojamų bendrovių, viešųjų ir biudžetinių įstaigų transporto priemonių (lengvųjų automobilių) panaudojimo vertinimo“ 2019-11-08

Išvada. Bendrovė tarnybinius lengvuosius automobilius naudojo Bendrovės veiklai vykdyti, vadovaujasi Bendrovės vidaus teisės aktais, reglamentuojančiais tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą.

3.4. Darbas su vartotojų skolomis turi trūkumų ir nėra efektyvus

Audituojamu laikotarpiu Bendrovės vartotojų skolos 2019 ir 2020 m. gruodžio 31 d. pateikiamos 3 lentelėje.

3 lentelė. Skolininkų skaičius (gyventojų, įstaigų, organizacijų) ir jų turimos skolos už šilumą, karštą vandenį, pastatų šildymą ir karšto vandens sistemų priežiūrą

Rodiklių pavadinimas	2018-12-31	2019-12-31	2020-12-31
Skolininkų skaičius iš viso:	710	559	527
Biudžetinės įstaigos	1	2	1
Kitos įstaigos ir organizacijos	19	19	12
Skolininkai (gyventojai), iš jų :	690	538	514
skolininkai, gyvenantys Savivaldybei priklausančiuose butuose	165	160	137
Vartotojų skola (tūkst. Eur)	x	958,9	835,7
tarp jų - abejotinomis skolomis pripažinta	x	413,52	402,64
Per metus	x	2019	2020
perduota į teismą dėl skolų išieškojimo iš viso sk.	x	175	95
Iš viso (tūkst. Eur)	x	118,8	53
įstaigų ir organizacijų sk.	x	-	-
Iš viso (tūkst. Eur)	x	-	-
gyventojų sk.	x	175	95
Iš viso (tūkst. Eur)	x	118,8	53
Teismo priteistos, bet neišieškotos, skolos (tūkst. Eur)	x	85,8	15
Teismo priteistos ir išieškotos skolos (tūkst. Eur)	x	33	38
Nurašyta beviltiškų skolų per 2019-2020 metus (tūkst. Eur)	x	22,4	3,6

Šaltinis – Bendrovės finansinių ataskaitų rinkiniai bei Bendrovės pateikta informacija

*Bendrovės paaiškinimas. Pagrindinės priežastys, dėl neišieškotų sumų, kurios teismo priteistos, yra tai, kad dauguma vartotojų neturi pakankamai lėšų. Įsiteisėjus teismo sprendimui, skolininkai perduodami antstoliams skoloms išieškoti.

Šaltinis. 2020 metų metinių finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas „Abejotinomis skolomis laikomos skolos, kurių bendrovė nesitiki arba mažai tikisi atgauti. Abejotinomis skolomis pripažinti nuo 2016 m. Bendrovė laiko atsiskaitymo terminų pradelsimo būdą. 2020-12-31 pradelstas skolas virš 360 d. nuvertino 100 %, nuo 181 d. iki 360 d. nuvertino 75 %, nuo 91 d. iki 180 d. - 25 % ir nuo 31 d. iki 90 d. - 10 %“.

Per 2020 m. nurašyta abejotinių skolų 3,6 tūkst. Eur, tai beveik 84 % mažiau nei per 2019 metus. Bendrovės gen. direktorius patvirtintoje tvarkoje⁴⁶ nurodyta, kad „Abejotinomis skolomis laikomos skolos, kurių Bendrovė nesitiki arba mažai tikisi atgauti“ ir atitinka abejotinių skolų pripažinimo kriterijus:

- ✓ skolos nepavyko susigrąžinti ilgiau nei 12 kalendorinių mėnesių,
- ✓ skolininkas yra miręs arba paskelbtas mirusiu (dokumentas, patvirtinantis mirties faktą),
- ✓ skolininkui iškelta bankroto byla (pranešimas apie bankroto bylos iškėlimo),
- ✓ pradėta skolininko likvidavimo procedūra,
- ✓ skolininkas neatsako į raštus, skolininko buvimo vietos negalima nustatyti, skolininkas neturi nekilnojamojo ir kilnojamojo turto, kurio teisinė registracija privaloma.

⁴⁶ UAB „Plungės šilumos tinklai“ generalinio direktoriaus 2019-12-19 įsakymas Nr. T-62 „Dėl abejotinių pirkėjų skolų apskaitos tvarkos“

Abejotinos skolos – tai tokios skolos, dėl kurių susigrąžinimo kyla abejonių. Jos svarbios tik apskaitoje: joms įvertinti Bendrovė turi pasitvirtinusi Tvarką.

Beviltiškos skolos – tai tokios skolos, kurių atgauti neįmanoma, ir įmonė turi turėti tai patvirtinančius dokumentus. Jas galima nurašyti kaip leidžiamus atskaitymus. Pagal LR finansų ministro 2002-02-11 įsakymo Nr. 40 (2010-06-10 įsakymo Nr. 1K-188 redakcija)⁴⁷ nuostatas, skolų beviltiškumą ir pastangas susigrąžinti tokias skolas įrodo atitinkami dokumentai, t. y. skolininko mirties faktas, nėra galimybė nusirašyti skolą, jei nėra patvirtinančių dokumentų, kad nėra paveldėtojų, ar skolininko palikto turto nepakanka skoloms susigrąžinti.

Jei skolininkui iškelta bankroto byla, galima nurašyti skolą tik tada, jei skolininkas yra likviduotas. Turi būti dokumentas iš VĮ Registrų centro, įrodantis likviduoto asmens išregistravimą iš Juridinių asmenų registro.

Beviltiškų skolų nurašymo tvarkos Bendrovė pasitvirtinusi neturi.

*Bendrovės vyr. buhalterio paaiškinimas: abejotinas skolas nusirašome į sąnaudas, o kai surenkame dokumentus, nurašome iš skolų kartotekos.

Įsiskolinimų dydis rodo tik bendrą vaizdą, todėl, audito metu vertinant Bendrovę kreditinės veiklos tendencijas, atlikome įvairių rodiklių analizę⁴⁸:

✓ Vartotojų įsiskolinimo dinamikos rodiklis parodė, kad vartotojų įsiskolinimas, palyginti 2020 m. su 2019 m., sumažėjo 12,85 proc.⁴⁹

✓ Bendrovė nepakankamai kontroliuoja atsiskaitymus su vartotojais, tai rodo vartotojų atsiskaitymo rodiklis, kuris parodo, per kiek dienų vartotojas sumoka už jam suteiktas paslaugas.

Vartotojų atsiskaitymo rodiklis = vartotojų įsiskolinimas × 365 dienų ÷ pardavimo pajamos.

2019 m. vartotojų atsiskaitymo rodiklis = $958,9 \times 365 \div 3461,673 = 101$ diena

2020 m. vartotojų atsiskaitymo rodiklis = $835,7 \times 365 \div 2783,997 = 110$ dienų.

Išvada. Bendrovė per ilgai kredituoja savo vartotojus.

4 lentelė. Abejotinų skolų pagal vartotojus struktūra

Skolos nuvertėjimo būdas	2019 m.	Proc.	2020 m.	Proc.
Gyventojai				
Tiesioginis	51,393	12,43	47,500	11,80
Pradelsta terminų nuo 31 iki 90 d.	6,487	1,56	1,954	0,48
Pradelsta terminų nuo 91 iki 180 d.	2,785	0,67	2,705	0,67
Pradelsta terminų nuo 181 iki 360 d.	52,497	12,45	38,467	9,55
Pradelsta terminų virš 360 d.	292,604	70,76	308,259	76,56
Įmonės				
Tiesioginis	3,487	0,84	0,00	0
Pradelsta terminų nuo 181 iki 360 d.	1,151	0,28	0,002	0
Pradelsta terminų virš 360 d.	3,132	0,76	3,752	0,93
Iš viso	413,522		402,639	

✓ Nagrinėjant vartotojų įsiskolinimus, audito metu nustatyta, kad Bendrovėje didėja vartotojų abejotinų įsiskolinimų procentas. Kiekviena prarasta įsiskolinimo suma yra Bendrovės nuostolis. Todėl Bendrovė turi sukurti ir taikyti įsiskolinimų išieškojimo politiką, kuri būtų efektyvesnė ir leistų sumažinti vartotojų skolininkų skaičių bei skolų dydžius.

⁴⁷ Skolų beviltiškumo bei pastangų susigrąžinti šias skolas įrodymo ir beviltiškų skolų sumų apskaičiavimo taisyklės.

⁴⁸ J. Mackevičius, L. Giriūnas, R. Valkauskas (2014), Finansinė analizė

⁴⁹ Vartotojų įsiskolinimo dinamikos rodiklis - 87,15 proc. = 2020 m. vartotojų įsiskolinimas - $835,7 \times 100 \div$ 2019 m. vartotojų įsiskolinimas - 958,9.

Abejotinas vartotojų įsiskolinimas vertinamas pagal du rodiklius: vartotojų kreditavimo rizikos rodiklį ir abejotino įsiskolinimo rodiklį:

vartotojų kreditavimo rizikos rodiklis = abejotinas įsiskolinimas $\times$ 100 $\div$ vartotojų įsiskolinimas.

2019 m. vartotojų kreditavimo rizikos rodiklis = $413,522 \times 100 \div 958,9 = 43$ proc.

2020 m. vartotojų kreditavimo rizikos rodiklis = $402,639 \times 100 \div 835,7 = 48$ proc.

Šis rodiklis rodo, koks vartotojų įsiskolinimo procentas tenka abejotiniams įsiskolinimams.

Abejotino įsiskolinimo rodiklis = abejotinas įsiskolinimas $\times$ 100 $\div$ pardavimo pajamos.

2019 m. $413,522 \times 100 \div 3461,673 = 11,9$ proc.

2020 m. $402,639 \times 100 \div 2783,997 = 14,5$ proc.

Šis rodiklis rodo prarastų pardavimų procentą, kuris 2020 m. padidėjo.

2016 m. gruodžio 20 d. UAB „Plungės šilumos tinklai“ generalinio direktoriaus patvirtinta Skolų išieškojimo tvarka⁵⁰ (toliau – Tvarka). Ši Tvarka nustato bendruosius skolų išieškojimo reikalavimus, principus, galimas išieškojimo procedūras ir būdus, kuriuos turi taikyti Bendrovė, išieškodama gyventojų skolas, susidariusias už Bendrovės teikiamas paslaugas.

Tvarkoje nėra numatytas skolų, susidariusių už Bendrovės teikiamas paslaugas, išieškojimas iš įmonių.

Bendrovės vadybininko paaiškinimas: „...išieškodama gyventojų skolas...“ yra korekcinė klaida, turėtų būti „...išieškodama vartotojų skolas...“

Pagal šią Tvarką skolų prevenciją vykdo Bendrovės vadybininkas.

Išvados. Vartotojų skolų administravimo veikla Bendrovėje turi trūkumų ir nėra efektyvi.

Abejotinų skolų neišieškojimas, kurios paskui nurašomos, kaip beviltiškos skolos, mažina mažina Bendrovės pelną.

Bendrovė neturi pasitvirtinusi beviltiškų skolų apskaitymo bei nurašymo tvarkos.

4. Darbo užmokestis

4.1. Bendrovės vadovo darbo užmokestis nesusietas su pasiektais konkrečiais veiklos rezultatais

Bendrovės valdyba generaliniam direktoriui darbo užmokesčio dydį nustatė vadovaudamasi Vyriausybės nutarimu⁵¹, kuris reglamentuoja valstybės įmonių ir valstybės kontroliuojamų akcinių bendrovių, uždarytų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo tvarką ir kuriuo rekomenduojama vadovautis nustatant ir savivaldybės valdomų įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymo tvarką.

Bendrovės kategorija nustatoma atsižvelgiant į praėjusių metų tam tikrus rodiklius, kurie apibrėžti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo⁵² 1.2. punkte:

- pardavimo ir paslaugų apimtis ne mažesnė kaip 57,92 mln. eurų;
- vidutinis darbuotojų skaičius ne mažesnis kaip 1 000 asmenų arba valdomas turtas didesnis nei 150 mln. eurų.

Bendrovė nepasiekia nė vieno aukščiau išvardinto rodiklio, o pardavimo ir paslaugų apimtis yra mažesnė už 8,69 mln. eurų, todėl Bendrovė priskiriama žemiausiajai IV kategorijai, pagal kurią

⁵⁰ Skolų, už šiluminės energijos ir kitas teikiamas paslaugas, išieškojimo tvarka patvirtinta 2016-12-20 UAB „Plungės šilumos tinklai“ generalinio direktoriaus įsakymu Nr. T-33

⁵¹ 2014-10-22 Nr. 1134 „Dėl LR Vyriausybės 2020-08-23 nutarimo Nr. 1341 „Dėl valstybės įmonių ir valstybės kontroliuojamų akcinių bendrovių, uždarytų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo“ pakeitimo (įsigalioja nuo 2015-01-01)“

⁵² 2014-10-22 Nr. 1134 „Dėl LR Vyriausybės 2020-08-23 nutarimo Nr. 1341 „Dėl valstybės įmonių ir valstybės kontroliuojamų akcinių bendrovių, uždarytų akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo“ pakeitimo (įsigalioja nuo 2015-01-01)“

vadovo tarnybinio atlyginimo koeficientas nustatytas nuo 9,3 iki 12,7⁵³. Šiuo nutarimu savivaldybėms buvo rekomenduojama vadovautis, nustatant savivaldybės kontroliuojamų įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymo tvarką.

Bendrovės valdyba, neatsižvelgdama, kad Bendrovės rodikliai yra minimalūs, generaliniam direktoriui nustatė maksimalų tarnybinio atlyginimo koeficientą - 12,7.

Bendrovės darbo apmokėjimo sistema patvirtinta Bendrovės gen. direktoriaus 2018-02-06 įsakymu Nr. T-5⁵⁴. Šiame dokumente nurodyta, kad „Bendrovės gen. direktoriaus mėnesinė alga susideda iš pastoviosios dalies ir kintamosios dalies, kuri nustatoma už pasiektus praėjusių metų konkrečius veiklos rezultatus, patvirtintus Vadovų darbo apmokėjimo tvarkos apraše“.

Išvada. Bendrovės direktoriui mėnesinės algos kintamoji dalis nustatyta, nesant patvirtintos Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo tvarkos ir nesusieta su konkrečiais Bendrovės veiklos rodikliais.

4.2. Suminė darbo laiko apskaita

Bendrovės generalinio direktoriaus įsakyme⁵⁵ nurodyta, kai dėl specialiųjų sąlygų negalima laikyti konkrečių darbuotojų kategorijai nustatytos dienos ar savaitės trukmės, atsižvelgiant į darbuotojų nuomonę, įvedama suminė darbo laiko apskaita. Taikant suminę darbo laiko apskaitą, negali būti dirbama vidutiniškai daugiau kaip 48 valandas per savaitę ir 12 valandų per darbo dieną. Apskaitinio laikotarpio trukmė negali būti ilgesnė negu keturi mėnesiai.

Vadovaujantis LR darbo kodekso 113 str. 1 d. nuostata⁵⁶, darbo laiko režimas, darbo laiko normos paskirstymas per darbo dieną, savaitę, mėnesį ar kitą apskaitinį laikotarpį negali viršyti trijų paeiliui einančių mėnesių.

Energetikos įmonių⁵⁷, dirbančių nepertraukiamu režimu, darbuotojams gali būti taikoma suminė darbo laiko apskaita, kurios apskaitinio laikotarpio trukmė – ne ilgesnė kaip vieni metai. Konkreti apskaitinio laikotarpio trukmė nustatoma darbo, kolektyvinėje sutartyse arba darbo tvarkos taisyklėse. Darbuotojų darbo laikas per 7 dienų laikotarpį neturi viršyti 48 valandų. Jei darbuotojams nustatoma 4 mėnesių ar trumpesnė apskaitinio laikotarpio trukmė, šių darbuotojų vidutinis darbo laikas per 7 dienų laikotarpį neturi viršyti 48 valandų.

Išvada

Audito metu nebuvo pateiktas Bendrovės gen. direktoriaus įsakymas, kuriame būtų nurodyta, kokiai darbuotojų kategorijai bus taikoma suminė darbo laiko apskaita. Tai vertinama, kad Bendrovės vadovas silpnai organizavo Bendrovės veiklą⁵⁸.

Tik 2021-01-29 patvirtintoje Darbo apmokėjimo sistemoje⁵⁹ numatytos atskiros darbo apmokėjimo sąlygos, t. y. nurodyta, kokios pareigybės darbuotojai dirba pagal suminę darbo laiko apskaitą.

Plungės rajono savivaldybės kontrolierė

Danutė Jarašiūnienė

Plungės rajono savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja

Laima Jurgutienė

Vyriausioji specialistė

Nijolė Gurčinė

⁵³ Lietuvos Respublikos Seimo nustatytais Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) baziniais dydžiais

⁵⁴ UAB „Plungės šilumos tinklai“ darbo užmokesčio apmokėjimo sistema pakeista 2021-01-29 (Lep. gen. direktoriaus įsakymu Nr. P-04)

⁵⁵ 2018-02-06 įsakymo Nr. T-5 „Dėl vidaus darbo tvarkos taisyklių ir darbo užmokesčio apmokėjimo sistemos patvirtinimo“ 6 ir 7 p.

⁵⁶ Galioja nuo 2017-07-01 LR DK

⁵⁷ LR Vyriausybės 2017-06-21 nutarimas Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ 71 p.

⁵⁸ UAB „Plungės šilumos tinklai“ įstatų 10.2. p. b) d. „išleidžia įsakymus, reguliuojančius Bendrovės veiklą“

⁵⁹ Lep. gen. direktorius 2021-01-29 įsakymu Nr. P-04 patvirtino Darbo apmokėjimo sistemą

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės ir veiksmai rekomendacijai įgyvendinti	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas darbuotojas
UAB „Plungės šilumos tinklai“ administracijai				
1	Parengti ir teikti Valdybai svarstyti ir tvirtinti sąrašą pareigybių, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka.	2021-06-02 tai buvo svarstyta valdybos posėdyje		
2	Bendrovės administracijai reikalauti iš Valdybos narių, kad būtų teikiamos veiklos ataskaitos.	Šis klausimas bus iškeltas artimiausiame akcininkų susirinkime ir, jeigu akcininkas akcininkas manys, kad tokios ataskaitos yra tikslingos tais atvejais, kai valdybos nariai gauna fiksuotą darbo užmokestį, valdybos nariams bus primenama apie ataskaitų pateikimą el.paštu.	2021-12-01	Naujai išrinktas Bendrovės vadovas.
3	Nuolat stebėti, tikslinti ir pildyti Bendrovės parengtą 2019-2023 metų veiklos strategiją ir teikti tvirtinti Valdybai	Bus iš esmės pakeista veiklos strategija, kadangi šiai dienai tokia, kokia yra patvirtina, apsunkina visos Bendrovės darbą. Veiklos strategija turi būti orientuota į strateginius tikslus ir būti aiški bei stabili. Priešingu atveju, jeigu veiklos strategija bus dažnai keičiama, nebus užtikrintas bendrovės veiklos stabilumas, o darbuotojams nebus aišku, kokį tikslą turėtų pasiekti. Dabar tokia veiklos strategija, kokia parengta, yra skirta iš esmės ne strateginių tikslų įgyvendinimui, o planuojamų investicijų aprašymui.	2021-12-31	Naujai išrinktas Bendrovės vadovas ir valdyba.
4	Kartu su metinių finansinių ataskaitų rinkiniu eiliniam visuotiniam akcininkų susirinkimui teikti ir nepriklausomo Valdybos nario metinę veiklos ataskaitą.		2022 metų eilinis visuotinis akcininkų susirinkimas.	Naujai išrinktas Bendrovės vadovas ir valdyba.
5	Strateginiame veiklos plane nusimatyti siektinus rezultatus, kurie leistų įvertinti Bendrovės veiklos efektyvumą, mokumą.	Bus naujai parengta veiklos strategija.	2021-12-31	Naujai išrinktas Bendrovės vadovas.
6	Periodiškai vertinti Bendrovės finansinius rodiklius, atlikti jų pokyčių analizę, su šia informacija supažindinti Bendrovės akcininkus, Valdybą ir su jais aptarti galimas strategines priemones Bendrovės finansinei būklei gerinti.	Tai jau daroma, pateikiant ir pristatant valdybai bei akcininkui ketvirtinius, pusmetinius veiklos rezultatus.	Jau daroma.	Esamas ir naujai išrinktas Bendrovės vadovas.
	Surašant turto likvidavimo aktus, nurodyti priežastis ir		2021-12-31	Inventorizacijos komisijos nariai,

7	dokumentus, kuriais vadovaujantis turtas nurašomas			naujai išrinktas Bendrovės vadovas.
8	Nusistatyti turto pripažinimo nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti tvarką ir vadovautis ja nurašant turtą.	Tai aprašyta bendrovės apskaitos politikoje, tačiau įvertinus pastabas dar peržiūrėsime ir papildysime, siekiant įvesti 100 proc. aiškumą į procesą.	2021-12-31	Naujai išrinktas Bendrovės vadovas, vyr. buhalteris.
9	Sudarant komisiją, nurodyti teisės aktus ar reglamentus, kuriais turi vadovautis komisija vykdydama pareigas		Sekančios komisijos sudarymo metu.	Naujai išrinktas Bendrovės vadovas.
10	Priimti sprendimus dėl nuosavybės teise priklausančio, tačiau veikloje nenaudojamo turto.		2021-12-31	Naujai išrinktas Bendrovės vadovas ir valdyba.
11	Peržiūrėti Bendrovės Skolų, už šiluminės energijos ir kitas paslaugas, išieškojimo tvarką		2021-12-31	Komercijos direktorius, naujai išrinktas Bendrovės vadovas.
12	Pasitvirtinti bevilčių skolų apskaitymo ir nurašymo tvarką.		2021-12-31	Naujai išrinktas Bendrovės vadovas.
Bendrovės valdybai				
1	Įvertinus Apraše pateiktas nuostatas, peržiūrėti Valdybos darbo reglamento nuostatas.		2021-12-31	Valdyba
2	Patvirtinti Bendrovės vadovo darbo apmokėjimo sistemą.		2021-10-26	Valdyba
3	Apsvarstyti ir patvirtinti pareigybių, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka, sąrašą.		Atlikta 2021-06-02	Valdyba
4	Siekti, kad bendrovės administracija periodiškai pateiktų informaciją apie planuotiems rezultatams pasiekti trukdančius išorės veiksnius ir priimti atitinkamus sprendimus (keisti, papildyti).		Administracija periodiškai teikia informaciją.	Valdybos pirmininkas
5	Valdybos nariams - rengti ir teikti Bendrovei ir Bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai veiklos ataskaitas. Ataskaitose nurodyti informaciją, kuri reikalaujama teisės aktuose.		2021-12-31	Nepriklausomi valdybos nariai
<i>Bendrovės savininko teises ir pareigas įgyvendinančiajai institucijai</i>				
1	Teikti aiškius lūkesčius ir tikslus Bendrovės valdybai bei Bendrovės vadovui.			
2	Komunikuoti su Bendrovės valdyba.			
3	Siekti, kad Bendrovės valdyba vykdytų savo veiklos vertinimą ir atsiskaitytų akcininkams apie pasiektus rezultatus (nustatytus tikslus).			

PRIEDAI

UAB „Plungės šilumos tinklai“
veiklos audito ataskaitos
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

Bendrovė – uždaroji akcinė bendrovė „Plungės šilumos tinklai“

Bendrovės direktorius (vadovas) – UAB „Plungės šilumos tinklai“ generalinis direktorius

DK – Lietuvos Respublikos darbo kodeksas

LR – Lietuvos Respublika

LRV – Lietuvos Respublikos Vyriausybė

ABĮ – Akcinių bendrovių įstatymas

Savivaldybė – Plungės rajono savivaldybė

TAAIS – Tarptautiniai aukščiausiųjų audito institucijų standartai

IT – Ilgalaikis turtas

LVPA - Lietuvos verslo paramos agentūra.

VERT -Valstybinė energetikos reguliavimo tarnyba

Aprašas - Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašas

Atrankos aprašas - Kandidatų į Plungės rajono savivaldybės valdomų įmonių valdybas atrankos aprašas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas - įvertinti, ar Bendrovė 2019 - 2020 metais ekonomiškai naudojo ir valdė turimus išteklius ir turtą, ar Bendrovės valdymo organai tinkamai vykdė jiems priskirtas funkcijas.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar pakankamai ir tinkamai reglamentuoti Bendrovės valdymo ir darbo organizavimo procesai;
- ar Bendrovės valdymo organai tinkamai vykdė jiems priskirtas funkcijas;
- ar Bendrovė ekonomiškai naudojo ir valdė turimus išteklius ir turtą.

Audituojamas subjektas – uždaroji akcinė bendrovė „Plungės šilumos tinklai“.

Audituojamas laikotarpis – 2019 - 2020 metai.

Bendrovė valdo turtą, kurio bendra vertė 2020-12-31 4,3 mln. Eur, t. sk. ilgalaikio turto vertė – 3,8 mln. Eur. Bendrovė per 2020 m. uždirbo 3,025 mln. Eur pajamų.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir TAAIS.

Atsižvelgdami į tai, kad UAB „Plungės šilumos tinklai“ yra energetikos srityje veikiantis subjektas, kurio veiklą reguliuoja ir valstybinę energetikos priežiūrą bei kontrolę atlieka Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – VERT), o didžiausios Bendrovės sąnaudos yra reguliuojamos veiklos – šilumos įsigijimo, kuro sąnaudos energijai gaminti, todėl audito metu jų neanalizavome. VERT⁶⁰:

- tvirtina reguliavimo apskaitos sistemos reikalavimus ir (ar) metodą, ir (ar) modelį;
- tvirtina valstybės reguliuojamų kainų nustatymo metodikas, nustato valstybės reguliuojamas kainas ir kainų viršutines ribas;
- kontroliuoja, kaip taikomos valstybės reguliuojamos kainos ir tarifai;
- nustatydama valstybės reguliuojamas kainas, įvertina teikiamų paslaugų sąnaudas, atsižvelgdama į protingumo kriterijus atitinkančią investicijų grąžą.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyriai	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslai
Bendrovės turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendinanti institucija.	<u>Teisės aktų peržiūra</u> Nagrinėjome: -LR akcinių bendrovių įstatymą; -LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo naudojimo ir disponavimo įstatymą; -LR Vyriausybės nutarimą „Dėl Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ (aktuali redakcija su pakeitimais ir papildymais).	Siekiant įvertinti Bendrovės turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją, vertinome įstatymus, kuriais apibrėžtos pareigos ir teisės Savivaldybių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo savivaldybių valdomose įmonėse tvarka.
Ar Valdyba vykdė jai priskirtas funkcijas?	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: - Bendrovės valdybos posėdžių protokolus; - Įstatus; - Bendrovės valdybos reglamentą.	Norėdami surinkti auditui reikalingų įrodymų ir įvertinti, ar Bendrovės valdyba tinkamai vykdė jai priskirtas funkcijas, susipažinome ir vertinome 2019 - 2020 metų valdybos posėdžių protokolus,

⁶⁰ Interaktyvu: <https://www.regula.lt/Puslapiai/bendra/Veikla/veiklos-sritys.aspx>

		priimtus nutarimus. Vertinome, ar Bendrovės valdyba aktyviai dalyvavo Bendrovės veikloje, ar tvirtino, tikslino veiklos strategiją, kitus planavimo dokumentus, vykdė kitas įstatuose ar įstatymuose priskirtas funkcijas.
Turto valdymas Bendrovėje neefektyvus	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: -LR teisės aktus, reglamentuojančius IT apskaitą, inventorizacijos atlikimą; -Bendrovės direktoriaus įsakymus dėl ilgalaikio turto; -VĮ Registrų centro išrašų duomenis; -Bendrovės apskaitos registrus, pirminius dokumentus, susijusius su IT įsigijimu, nurašymu, naudojimu veikloje; Faktiškai patikrinome Bendrovės ilgalaikį turtą (V. Mačernio g. 19, Lentpjūvės g. katilinėse, Alsėdžių, Žemaičių Kalvarijos ir Platelių katilinėse). -Bendrovės direktoriaus įsakymus, susijusius su skolų išieškojimu iš vartotojų bei beviltiškų skolų nurašymu.	Norėdami surinkti auditui reikalingus įrodymus, susipažinome ir vertinome Valdybos posėdžių protokolus, VĮ Registrų centro išrašus, ilgalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktus, susipažinome su inventorizacijos dokumentais. Norėdami išsamiau įvertinti vartotojų skolų administravimo veiklą Bendrovėje, atliksime šių rodiklių analizę: -vartotojų įsiskolinimo dinamikos rodiklio; - vartotojų atsiskaitymo rodiklio; - vartotojo kreditavimo rizikos rodiklio ir abejotino įsiskolinimo rodiklio.
Direktoriaus darbo užmokestis nesiejamas su veiklos rezultatais.	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: -LR Vyriausybės nutarimą Nr. 1341, reglamentuojantį valstybinių įmonių vadovų darbo užmokesčio nustatymą; -Bendrovės valdybos posėdžių protokolus; -Savivaldybės tarybos sprendimus; -Bendrovės buhalterinius dokumentus; -LR DK; - LR Vyriausybės nutarimą Nr. 496.	Siekiant įvertinti, ar teisingai nustatytas direktoriui darbo užmokestis, susipažinome su Bendrovės valdybos protokolais, Savivaldybės tarybos sprendimais, Bendrovės buhalterinės apskaitos registrais, susijusiais su darbo užmokesčio priskaitymu. Įvertinti Bendrovės direktoriaus priimtus įsakymus, susijusius su sumine darbo laiko apskaita.